

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Karhatalom.

Irta: K. Nagy Sándor.

Nincs okom kételkedni abban, hogy a karhatalom kérdése érdekli a személy- és vagyónbiztonság nagyra-becsülésére méltó fentartóit, fáradszhatatlan, éber őreit, a törvényesség megvédelmezőit és az igazság támaszait: a csendőröket.

Nem merem ígérni, hogy ezt a sokat vitatott kérdést teljesen tisztába hozom, csak azt, hogy az idevonatkozó adatok felhasználásával hozzájárulni kívánok a megoldáshoz.

Könnyebb áttekinthetés végett csoportosítom az adatokat a következő címek alatt: 1. *Mi a karhatalom?* 2. *Karhatalom és rendőri segély.* 3. *Kik szolgáltatják a karhatalmat?* 4. *Kik rendelkeznek a karhatalommal?* 5. *A karhatalom jogtalan igénybevételenek büntetése.* 6. *A karhatalom költségei.* 7. *Csendőri szolgálattal és karhatalom.*

A kinek türelme lesz végig olvasni ezeket: talán nem pazarolja egészen oktalanul az idejét.

1. Mi a karhatalom?

Mint minden fogalmat, úgy ezt is nehéz röviden és szabatosan meghatározni.

Én így határozom meg:

«Karhatalom: a fenyegetett törvényesség biztosítására, vagy a megzavart közrend helyreállítására kirendelt fegyveres erő.»

Tudom, némi ellenvetésre találhatok, hogy a «fegyveres erő» kifejezést használom, mert a Büntető perrendtartás 13. §-a szerint: «fegyveres erő alatt a hadsereg, hadi tengerészet, a honvédség és a népfelkelés értendő.» De a *katonai erőt* szándékosan nem említem, mivel ugyanezen törvényszakasz szerint: «a *katonai* szó a hadseregre, hadi tengerészetre, a honvédségre, a népfelkelésre és a csendőrségre vonatkozik.» Így a rendőri hatóságok egy része nem tartozik a *katonai* elnevezés keretébe. Mert ugyancsak a Bp. St. §-n szerint: «rendőri hatóságok alatt értendők az államnak, a törvényhatóságoknak, rendezett tanácsú városoknak és a községeknek rendőri hatáskörrel bíró hatóságai és hivatalai, valamint ezeknek vezetői és önálló intézkedésre jogosí-

tott tagjai, nevezetesen a községi elöljáróságok is. Rendőri közegek: a felsorolt hatóságoknak alárendelt hivatalnokok, az állami, törvényhatósági, városi és községi rendőrök, valamint a csendőrségnek altisztjei és legénysége.»

Már pedig látni fogjuk, hogy a szó közönséges értelmében vett karhatalmi szolgálatot olyan egyének is teljesítenek, a kik a Bp. értelmében sem fegyveres erő, sem a katona fogalma alá nem tartoznak.

De mert a szó közönséges értelmében a karhatalom olyan segítséget jelent, mely fegyveresen jelenik meg a éppen fegyverének tekintélyével oszlatja el a törvényességet fenyegető veszedelmet s állítja helyre a megzavart közrendet: így méltán nevezhető fegyveres erőnek....

Más helyeken így találom a karhatalom meghatározását:

«Karhatalom a hatósági intézkedések végrehajtásához szükséges fegyveres erő. Ellenazegülés esetében karhatalom igénybevétele van helye. A karhatalom indokolatlan alkalmazásáért a vétkező közhivatalnok felelős.» (Pallas Lexikon X. 162.)

Grünwald Bela: «A törvényhatósági közigazgatás kézi könyvében» következőleg szól a karhatalomról:

«A karhatalom vagy rendőri vagy katonai. A rendőri karhatalom a hatóság rendelkezésére álló rendőri személyzet fegyveres erejének felhasználása a határozatok végrehajtását akadályozó ellenszegülés megtörésére. A katonai karhatalom a katonai erő igénybevétele oly esetekben, midőn a hatóság rendelkezésére álló rendőri fegyveres személyzet elégtelen a fentebbi cél elérésére. (I. kötet 340.)

Az igazságügyminiszter 1896. évi október 29-ikén 58 410. I. M. sz. a. kiadott rendeletéhez csatolt utasítás szerint:

«A karhatalom célja a közhatóságokat támogatni, hogy ez által azok törvényes intézkedéseik és hivatalos ügyködések alkalmával valamely erőszakos ellenállás leküzdésére szükséges anyagi erőre támaszkodhassanak.»

A Honvédelmi miniszter által 1876. évi június 13-án 1962. sz. a. kiadott rendeletéhez csatolt s az 1887. évi 4538. sz. a. átdolgozott utasítás szerint:

«A karhatalom célja: a közhatóságok támogatása, hogy

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón főm és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve köldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részére nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kerendő.

ez által azoknak törvényes rendelkezései és hivatalos működése ellen irányuló erőszakos ellenállás elnyomására a szükséges anyagi erő szolgáltatassék».

Igy tehát, midőn általánosságban a közszájon forgó, a köztudatba átment karhatalomról van szó: a most idézett körülrások után is ragaszkodnom kell a fentebbi fogalom meghatározásához, amely magában foglalja a karhatalomnak mindegyik részét s a mely alatt lehet érteni a *rendőri* és *katonai karhatalmat* egyaránt.

2. Karhatalom és a rendőrség.

Az a kérdés most már, hogy van-e különbség a *katonai* és *rendőri karhatalom* között s általában — a köznapri elnevezéstől eltekintve — lehet-e *rendőri karhatalomról* beszélni.

Fentebb idéztem már a Bp. 85. §-át, a mely meghatározza a rendőri batóságokat és rendőri közegeket, s utóbbiak közé tartoznak a közhivatalban álló rendőrök és a csendőrség altisztjei és legényeége is.

Magam is kijelenthetném azt a felfogást, hogy nagy különbség van a karhatalom és a rendőri segély között. De nagyobb nyomatéma lesz szavamnak, ha törvényes rendeletet idézek.

Az *igazságügyminiszter* 1874. április 18-án 8405. I. M. sz. a. kiadott rendeletében ezeket mondja:

„Nehogy az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §. s az 1870. évi XLII. t.-cz. 58. §-ának m) pontjában foglalt s egymással látszólagos ellentétben álló intézkedések s az ezekből származható félreértések az igazságszolgáltatás kívánatos gyors meoetére káros behatást gyakoroljanak, a m. kir. *belügyminiszteriummal* e tekintetben létesített egyértelmű megállapodás nyomán felbivandónak találtam a figyelmet azon különbségre, mely az 1870. évi XLII. t.-cz. 58. §-ának m) pontjában említett *karhatalom* s az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §-a esetén igénybe vehető *rendőri segély* között, ezen két fogalom belső lényegéből kifolyólag fennáll.

„Ha ugyanis a megfélemezendő ellentállás oly mérvű, hogy nemcsak egy, hanem két vagy több járásbeli rendőrség (pandurok) összecsoportosított kirendelését vagy általában tetemesebb erő alkalmazását teszi szükségessé, akkor, mintbogy ilyszerű intézkedés az egyes járási tisztviselők hataskörét meghaladja: az 1870. évi XLII. t.-cz. 58. §. m) pontjához képest az alispán által elrendelendő *karhatalom*» esete áll elő, ha ellenben, a mint ez az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §-ának esetében állani szokott, egy két *közbiztonsági közeg* közreműködése is elegendő, ez esetben csakis a szűkebb körű *rendőri segély*» ről lehet szó.

Ezekhez képest felhívom, intézkedjék a vezetése alatt kir. bíróságoknál, hogy a *karhatalom*» és a *rendőri segély*» között föntebb előtüntetett különbség előforduló esetekben kellőleg szem előtt tartassék s nevezetesen utasítsa a bíróság mellé rendelt bírósági végre-

bajtókat, hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §-ának eseteiben a törvény világos szavaival is egyezőleg, mindenkor *rendőri segély*» szolgáltatása iránt keressék meg az illető közigazgatási közegeket.

Megjegyzem még, hogy amennyiben végrehajtásnak ellenszegülés általi akadályozása miatt, a kifejtett ellenállás mérvéhez képest, kivételesen a fentebbi értelmű, s az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §-ában említett *rendőri segély*» mérvét meghaladó *karhatalom*» alkalmazása válnék szükségessé: erről a bírói kiküldött részéről a kiküldött bírósághoz teendő jelentés s ez utóbbi által keresendő meg az alispán a *karhatalomnak*» az 1870. évi XLII. t.-cz. 58. §. m) pontjához képest leendő kirendelése végett.»

Ezeket mondja a rendelet. Az ott említett törvények pedig a következők:

Az 1868 : LIV. t.-cz. (polgári perrendtartás) 379. §-a: „A végrehajtást ellenszegüléssel gátolni nem szabad; ha mégis gátoltnék: azt a bírói kiküldött az illető törvényhatóság legközelebbi *közbiztonsági közegének segélyével* foganatosítja.

Az 1870. évi XLII. t.-cz. 58. §-a: „Az alispán, mint a vármegye első tisztviselője, elrendeli a *karhatalom* alkalmazását és felfogadja és elbocsátja a rendőröket, pandurokat stb.

Itt meg kell jegyezni, hogy az utóbb említett törvényt hatályon kívül helyezte ugyan a köztörvényhatóságokról szóló 1886 : XXI. t.-cz., azonban ennek 68. §. o) pontjában szintén ez van: „Az alispán a vármegye első tisztviselője s mint ilyen, intézkedik a *karhatalom* kirendelése iránt.»

Hasonlóképen hatályon kívül helyezettett időközben az 1868 : LIV. t.-cz. cikknek a végrehajtási eljárásra vonatkozó része, de az e helyébe lépett 1881 : LX. t.-cz. még élesebben megállapítja a rendőri segély és karhatalom közötti különbséget.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-cz. 32. §-a szerint ugyanis: „A végrehajtás foganatosítását ellenmondással, kifogással, vagy ellenszegüléssel gátolni nem szabad. Ellenszegülés esetében a végrehajtás az illető törvényhatóság vagy közbiztonság legközelebbi *közbiztonsági közegének segélyével* foganatosítandó, melyhez a megkeresést közvetlenül intézi. A netán szükséges katonai *karhatalom* megszerzése végett a kiküldött, a kiküldő bíróság főnökéhez köteles fordulni.»

Ilyenformán találjuk ezt az adóvégrehajtási törvényben is.

A közadók kezeléséről szóló 1883. évi LIV. t.-cz. 78. §-a szerint:

„A közigazgatási batóságok (községi elöljáróságok, szolgabírák, polgármesterek, alispánok és az utóbbiakkal egyenlő rangban álló tisztviselők) kötelesek arról gondoskodni, hogy (a közadók kezelése körüli) végrehajtási eljárás foganatosítása alkalmával a közrend szükség

A legjobb órák,

legszokottabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részlettízetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JANOS

műorásnál Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

esetében karhatalom kirendelése által is fentartassék. Ugyanezt mondja ki az 1909. évi XI. t.-cz. 70. §-a is, (mely azonban 1911. évi január 1-én lép életbe).

A *Büntető törvénykönyv* szándékosan kerüli a karhatalom kifejezését akkor, midőn a hatóság elleni erőszakra szól. Ugyanis a Btkv. 165. §-a szerint:

„A hatóság elleni erőszak büntetést követi el és 3 évig terjedhető börtönnel büntetendő az is, aki valamely hatóságnak küldöttségét, választmányát, bizottságát, hivatalnokát, vagy más közegét, vagy a küldöttség, választmány, bizottság valamelyik tagját vagy közegét, a törvény vagy a hatóság megbagyásának végrebajtásában erőszak vagy veszélyes fenyegetés által akadályozza, vagy valamely intézkedésre kényszeríti, vagy pedig hivatalos eljárása alatt tetteleg bántalmazza.

Ugyanezen büntetés alkalmazandó, ha a cselekmény a fentebb megjelölt testületek vagy személyek *védelmére rendelt* vagy megjelent személyek ellen követik el.»

Mindezekből tehát az következik, hogy a karhatalom és rendőri segély nem ugyanaz s hogy a karhatalom csak ott vehető igénybe, a hol a rendőri segély már nem elegendő, vagyis, hogy a rendőri segély karhatalomnak nem nevezhető.

(Folyt. köv.)

Jósolók és kuruzslók.*

A társadalom gunyáján vannak ugynevezett szégyenfoltok, amelyeket soba el nem távolít onnan a felvilágosodásnak, a tudománynak semmiféle tisztítószere. Prédikálhatnak például a babona ellen unos-untig, az embereknek ez a — mondhatjuk — ősi szenvedelmé örökéletű marad.

Gazdag és intelligensnek tartott emberek közt épp úgy virágzik a babona, mint a munkás-, a földművelőosztályban; a hol a fejlődés törvénye leginkább konstátálható: a baladás nagy középpontjaiban, például Londonban, Párisban épp úgy, mint a stagnáló vagy visszaeső Keleten, tesszük azt: Teheránban.

A változás csak annyi, hogy mifelénk kivesztek a századok folyamán a durvaság kritériumai. Boszorkányokat nem égetnek el. Egyébként minden a régiben maradt.

A babonára spekulálók között legalantasabb szintéjén a cigányasszonyok vannak. Rendszerint ártatlan, kised manipulációik, a melyekkel cselédleányok filléreit csalják ki, nem igen érdemelnek említést. A konyhatündértől nem is lehet rossz néven venni, hogy a maga tyukcsézével a kártya abrakadabráiból vagy a jósnő durva tenyerének vonásaiból akarja kiokumlálatni a jövendő titkait.

Kevésbé ártatlanok, sőt sokszor veszedelmesek azok a jól öltözött matrónák, akik szépen berendezett lakásukon urinőket fogadnak. Ezeknek a lelkén nem egy esaládi élet földulása szárad, nem egy olyan drámának

* Mutatvány *A sánta ördög meséi* című új könyvsorozat második kötetéből, amelyet *Bűnös nők* címmel Tabori Kornél hirlapíró és Székely Vladimír rendőrfogalmazó írtak. — Lásd a Hírvivatot.

is okozói, amelynek utolsó felvonása a bíróság előtt vagy éppen a törvényszéki orvostani intézet boncolótermében játszódik le.

Sikerült egy ilyen tiszteletreméltó külsejű jósnőnek a bizalmát megnyernünk. Ő nagysága — bizonyos határig — ismertette a módszerét. Két napilapban hirdet állandóan. A vendégek már működésének megkezdése után elég szép számmal keresték föl. Most mindennap akad öt-hat vendége. Kliensei közt van egy exminiszterné, két grófnő és akárbány olyan polgári bölgy, a kinek férje előkelő pozíciót tölt be.

— De én még csak kezdő vagyok — mondta szerényen . . . Másfél éve since, hogy megkezdtem a praksisomat.

— Hogyan jutott eszébe, hogy effélével foglalkozzék?

— Házvezetőnő voltam egy ismert jósnőnél s ott láttam, hogy mennyit keres. Beletanultam a dolgokba s ma már teljesen értem a legtökesebb fogásokat is.

— Mennyit keres nagysád?

— Egy bónapban átlag négyszáz forintot. Ebből hirdetésre százat költök, a butorosnak fizetek részletül ötvenet, különféle szerekre és eszközökre harminczat. De ez még semmi.

— Hogy hogy?

— A volt főnököm báromszor-négyszer ennyi jövedelmet mutathat ki, pedig csak betenkint háromszor, délután két órától hatig fogad. Neki régi gyakorlata és nagy szerencséje van, mert sok mágnásasszony akad a kliensei között.

*

A mi hirdető jósnőink és kártyavetőnőink többnyire szerényen butorozott szobában jósolják a jövendőt. Sokkal nagyobb virágzásnak örvend a jóslás mestersége Berlinben, Londonban s legkivált Párisban. Elegánsan berendezett lakásokban trónolnak ott a szibillák és híven gondoskodnak arról, hogy a stafásze méltó legyen szelbámos szerepüköz.

Jóval működésük megkezdése előtt kiáltó, nagy reklámok jelennek meg a lapokban az ő csodálatos tudásukról s varázserejükéről, a melynek titkát messze idegen földön, többnyire Indiában, a varázslók és bűvészek rejtelmes országában szerezték.

Szemképráztató pompa fogadja a látogatókat, mindenféle effektusok hatnak, a jósnő misztikus környezetbe buvik. S özőnlük az arany, mert drágán mérik a leleplezett „jövőt”.

Egyik-másik birességre tesz szert. Mert valószínűséget nem nebéz jósolni. A bosszas praksis alatt — vallják ők — éles ítélőképessegre lehet szert tenni, a mely a jövevény megjelenéséből, arczráncaiból, szemtükréből leolvassa annak multját s vágyait, a minek bozzaértő, ügyes összegezéséből meg lehet csinálni a valószínű jövendő kivonatát.

Azok a bíres jósnők, ha belépsz hozzájuk, rendszerint már tisztában vannak veled: ki vagy, mit akarsz, minő jós-sablont huzzanak rád. Az előszoba bomályában ravaszul megbuzódnak segítőársai, a kik minden egyes belépőről *előzetes rapporttal szolgálnak*.

*

A budapesti jósnők közül barmincz-negyven hirdet a napilapokban. A többinek nincs szüksege reá. Érdekes, hogy sokan miképpen szerzik a jól fizető vendégeket s egyben a népszerűségüket.

Ha fáj a feje ne tétovázszék, hanem **Beretvás-pastillát** basználjon azonnal

mely 10 percz alatt a legmakaosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

A jósnő összeköttetésbe lép egy-két cselédszerző-intézettel. Ennek a klienseit, a cselédleányokat, vagy a férfialkalmazottakat (inasokat, kocsisokat stb.) beajánlja a vendégeinek, bogy szegődtessek őket. A cselédszerző viszont jó szóért vagy pénzért kitudja a faczér cselédektől azoknak a familiáknak a viszonyait, a melyeknél szolgálnak. Elárulják a családtagok életkorát, intim szokásait, jellemző tulajdonságait stb.

Nem egy cseléd van, a ki tisztán ebből él. Beszegődik valamelyik uri családba s egy hónap mulva eltávozik, bogy megfelelő honoráriumért eladja a tapasztalatait.

Ilyen körülmények között aztán nem csoda, bogy a jósnő sokszor valósággal megdöbbsenti a vendégeit kitűnő értesültségével, magánviszonyaiban való nagy jártaságával.

Különb en esetleg okos és művelt urinok ugyancsak olbámolnak, bogy erre vagy arra a hozzátartozójukra, ismerősükre mennyire ráillik például az ilyen kijelentés:

— Fekete, karcsu, kékrubás nőt látok . . . Gyöngykolliért visel a bálban . . . Pusztulással fenyegeti családí boldogságát . . . Vigyázzon a férjére! . . .

Vagy efféléit mond a menyecskének:

— Szőke, magas fiatalember közeledik . . . Racsosol . . . Miniszteri hivatalnok . . . Erre feltékeny a férje . . . A szőke ifju nagyon szerelmes.

Ezen az uton sokszor el is hiteti a hölgygel, bogy neki kapitulálnia kell az udvarló előtt, a kitől aztán külön honoráriumot kap a jósnő.

A budapesti Kászandrák szalónjainak nem egy férfilátogatója is van, a ki épp oly aggódva, visszafojtott lélekzettel figyeli a szentenciákat, mint a babonás asszonyanép.

Már annyira vitte néhány jósnő, bogy nyolczszázforintos lakást tarthat s nyáron fürdőhelyre mehet, a hol folytatja a praxizist. Mint a hogyan a párisi jósnők Nizzába, illetve nyáron Osztendebe vagy Biarritzba vonulnak, a pestiek elmennek Balatonfüredre, vagy a Tátrába, a hol könnyen megkeresik a nyaralás költségeit.

*

A kuruzslók, sajnos, éppen Magyarországon különös figyelmet érdemelnek, mert bőven termő talajuk akad az alsóbb néprétegek tudatlanságában. A paraszt még mindig bizalmatlanul néz az orvosra s fölébe helyezi a tudományak a babonát, a gyógyszerháznak a javasszonyok boszorkánykonyháját.

Nagy, igen nagy bajnak kell lennie az elhagyott falusi helyeken, ha már orvosi segítséghez fordul a nyavalyás beteg. Az orvos többnyire csak az utolsó szalmaszál, melyhez a halálos deliriumában fuldokló kapkod. Mikorra pedig az orvos a beteghez ér, annak szervezetét a kuruzsló némberek kotyvaléka már annyira tönkretette, bogy a doktor tényleg alig tud rajta segíteni s így ártatlanul szítja a vele szemben való bizalmatlankodást.

A közegészségügy nézőpontjából is állandó veszedelem a kuruzslás, amelyet tulnyomó részben nők üznek. A halálozási arányszámok kedvezőtlen százalékaiban a kuruzslásnak kiírtáhatatlan visszaélései lényeges szerepet játszanak.

A buta tradíció csökkönyössé teszi a parasztot, a ki vakon bizik a kuruzslók hókusz-pókuszáiban. A népi igazí doktorai még mindig a legtöbb helyen: kiérdeme-

sült bábák s vén cigányasszonyok, a kikkel nemcsak faluhelyen, hanem népesebb városokban is találkozhattunk. Mert bár éltetők főképpen az alsóbb néprétegek, de — mesterkedéseiket egy kis modern mázzal bekenve — még a műveltebb osztályokba is be tudnak hatolni s hitet tudnak ébreszteni.

A falusi javasszony rendszerint a falu esze. Ellenőrizetlen mende-mondák s asszonyi tereferék révén ki-válík egyik-másik megvénbedt néember a többiek közül; elbiteti másokkal, talán magával is, bogy szavainak varázsereje van, bogy megronthat és gyógyíthat. Megszéri az akadákoskodó legény szívét a szerelme leányzónak. Megbékíti a patvarkodó feleséget. Ad balzsamot, csodafolyadékot minden betegség és nyavalya ki-üzésére.

Érdekes ezeknek a paraszti szélbámosoknak egyik-másik machinációja.

Megesis például, bogy a teben véres tejet ad. A falubeliek hite szerint meg van rontva s ezen csak a javasszony segíthet. Hozzája fordulnak tehát. Egy-két forintocská ellenében a vénasszony hozzálát a gonosz szellem kiüzéséhez. Ime: A tejeskőcsögököt kakukfüvel, vasfüvel, fodormentakeverékkel kiforrázza, közbe lepörgetve néhány miatyánkot. Így válnak a tejes kőcsögök immunisokká a gonosz szellem kísértéseivel szemben. Most jön a teben, a boszorka megáll az istálló küszöbén s háromszor keresztet vet a teben felé, érthetetlen szavakat dörmögve. Majd megfűstöli az állat tőgyét valami száraz fű fojtó füstjével. Ha másnap is véres a tej, újra elülről kezdí a műtétet.

Más eset:

Kánya gazd'uram Pistája beteg. Ezen persze csak Sári néni segethet, a ki először is megkeni a nyavalyás gyereket valami folyadékkal. Aztán megfűstöli köményvel s makacsul mormogja az ő csodaimáit, a melyeknek szövegét senki sem érti. Majd jön a fűrésztés. Hadd mossa le az istenadta porontyról azt a rossz nyavalyát! Sári néni forró vízbe beledob egy egy marék sót, egy vörösbagymát s bozzálocesant egy kis szentelt vizet is. Most a seprüvel a küszöböt háromszor megsüti. A víz forni kezd, Sári néni erre forró párájába tartja az irgalmatlanul kapálódzó gyereket. Ha a szegény agyonkinzott még most since jobban, következik a még hatásosabb kúra. A gyereket elviszik a templomba s mikor a pap az Urfelmutatást végzi, a szentélytartószekrény kulcsát háromszor megforgatják a kicsi szájában. A gyerek végül magától meggyógyul. Segit a természet. Persze, bogy a lelki vaksággal megvert szülők hálálkodva gondolnak Sári néni nagyszerű gyógyítására.

Egy ilyen eset után nincs az az orvos, a ki konkurrálni tudna a rezesorru bábával.

Különösen a Bánátban, Biharmegyében s az oláhok lakta vidékeken otthonosak a babonából élősködő szípirtyók s elpusztíthatatlan a tekintélyük.

Nem egy igazán végzetesen belekontárkodik az orvosi tudományba. A legkomplicáltabb betegéget is gyógyítják. Rákabajon, fertőző betegégeken épp ugy segítenek, mint holmi könnyű gyomorrontáson s némelyik egész labororiumot rendez be a csodakenőcsökből.

Hogy ezek mindannyi szerei és eszközei az ember testi épisége és élete ellen intézett merőnyletnek, azt talán fölösleges mondani.

Csodakenőcseik alkatrésze többnyire vörös higany, cinóber, viasz és olaj.

Nemrég egy törvényszéki tárgyaláson lelepleztök egy

Brucker Győző Nándor és Társa
óras, ékszerész. **GYŐR 33. sz.**

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm **500 képpel** ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

A főhercegi pár a felavató ünnepélyen.

Izabella főhercegnő corclét tart.

A bősztényi katonai gyógygyavillon felavatása.

kuruzslóasszonyt. Vallomása alapján közöljük a következő receptet, melyet egy tüdőbeteg leányon alkalmazott: A beteg testét bekente czinóberrel, aztán félórára egy félig kibűlt kemenczébe bujtatta. Majd lefektette egy sötét szobába a anyyi dunyhát, vánkost rakott rá, hogy a szerencsétlen iszonyuan izzadni kezdett. Kilencz napig kinlódott a páciens, a kit azalatt csak sötétben levessél volt szabad etetni. A gyöngye tüdő végre is felmondotta a szolgálatot s a leány meghalt.

— Nyápicz volt, nem bírta ki a kurát! — mondotta vállatvonva a vénasszony. Ha kibírja, meggyógyult volna.

Akadnak köztük belgyógyászok is. Különös szeretettel vétetik be a pálinkát, továbbá még sokszor kékkövet, febré vitriolt, kutyatejet, kámfort a biganyt adnak, sőt válságos helyzetben megittatják a beteggel a saját vizeletét is. Szerencséjükre van sok erős természetű, a ki mindebbe sem pusztul bele és ez a sikerük egyik titka.

Kifogyhatatlan a kuruzslóasszony találékonyasága, mikor szerelmi csodaszerekről van szó. Mindenfelé ismerik például a bűvös pogácsát. A leány ingéből, mikor a menstruáció rajta van, levágnak egy darabot s azt apróra összevagdálva, a pogácsa közé keverik. Ha a leány megeszi, soha senki el nem csáhitja többé. Ha pedig még a fekete csibe szemét is megétekel vele, akkor holtáig hű és szelíd kutyája lesz a szerelmes leányzónak.

Nélkülözhetetlen végül még a kuruzslóasszony, a mikor tiltott vagy előlegezett szerelmi viszonyok gyümölcseinek eltüntetéséről van szó.

Ezen a réven lesz egyik-másik boszorkány a falu és környék meghittje, ennyi-annyi titok őrzője, ide vezetőre vissza egy-egy kuruzsló vénasszonynak a falubelijeivel szemben nyilvánuló, szinte érthetetlen befolyása. S ahhoz jól ért, hogy a helyzetet kiaknázza, sőt olykor egész családokat terrorizáljon.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az egészséges és egészségtelen életmód.

(Vége.)

Minden katarrhus kivétel nélkül fertőzés következménye. Ha valamelyik katarrhus okozó baktérium benn van már szervezetünkben, akkor meghűléssel súlyosbítani lehet a bajt, vagy gyorsítani kitérését. *De a hideg maga* katarrhus nem okoz. Senki sem áll ki olyan borzasztó hideget és nem fagyoskodik annyit, mint a sarki utazók. És éppen a sarki tájakon nincs katarrhus. Megfagyni szegények, bizony könnyen megfagynak, de náthát nem szoktak kapni. Az első náthákat, légsőhurutokat, torokgyulladásokat stb. rendszeren akkor kapják, mikor visszatérnek a magános tájakról a lakott helyekre, városokba, a hol bankettet adnak tiszteletükre, sok emberrel kezét fognak és esznek-iszznak olyan edényekből és olyan evőeszközökkel, melyeket katarrhusos bajban levő ember használt megelőzőleg. Mert hiszen a langyos víz, melyben lemosásuk, a fertőző parazitákat nem szereli le az evőeszközökről. Ha jól megmosnák szappannal, vagy meghatározott ideig lúgba tennék, az már csak segítene valamit a tisztaság érdekében; de ilyesminek célzatosságát a háztartások mai vezetői még nem látják be.

Mivel minden katarrhus kivétel nélkül fertőzés következménye, rájuk nézve ugyanazok az elvek érvényesek, mint bármely más ragadós betegségre. A mi a pestis-, a kolera-, a typhus-, a himlő-, stb.-re nézve áll, ugyanaz áll a katarrhusokra nézve is. Tudjuk, hogy az imént

omlított ragadós betegségeket ma már sikerrel lehet korlátozni, úgy, hogy kellő gondossággal végrehajtott eljárás mellett elvesztik rémes természetüket. Igen nevezetes ide vágó példa volt a tavaly leküzdött foltozós láz (kütegas typhus) is. Világos tehát, hogy a katarrhusok baktériumaival szemben éppen olyan sikerrel lehetne a küzdelmet folytatni, mint akármelyik járvánnyal szemben.

Bizonyos, hogy aztán a katarrhusok, influenzák éppen olyan ritkák lennének, mint ma a legjobban szervezett városokban a typhus. Hiszen ma csak azért olyan általánosak, mert absolute semmit sem tesznek ellenük, így legalább télen, 100 ember közül vagy 50 beleesik egyikbe vagy másikba.

Azok a szigetek, melyek a legutóbbi időkig kívül estek a világforgalom útjain, betegségektől, járványoktól jórészt mentek maradtak. Ez az oka annak, hogy lakóik közt annyi a százévesnél idősebb ember. Minél nagyobb és élénkebb a távolsági forgalom, annál nagyobb mértékben hordják a különféle betegségszármazékokat is.

Mert az élénk forgalom nemcsak áldás, hanem átok is lehet. Ámde a természettudomány ma már megadja lebetőségét annak, hogy a forgalomnak csak jótéteményeit fogadjuk el, csapásait ellenben verjük vissza.

A téli időszakban aránylag tiszta, bakteriummentes levegőben való mozgást nagyon előmozdítja a korcsolyázó és szánkázó sport. Mindemellett csak nagyon is bizonytalan kisegítők ezek, már t. i. a mi szeszélyes ógbajlatunk alatt. A most lefolyt télen persze volt a hegyi lejtőkön hó és a korcsolyázó tereken jég majdnem november eleje óta. Emlékezzünk azonban vissza korábbi évekre, mikor alig volt egy-két havas hét, sőt fagyok is csak gyengén. És hol vannak azok, kik korcsolyáznak és szánkáznak, olyankor, mikor ezt a sportot nem űzhetik? Bizony többnyire szobákban, látogatásban vagy — a mi még rosszabb — kávéházakban.

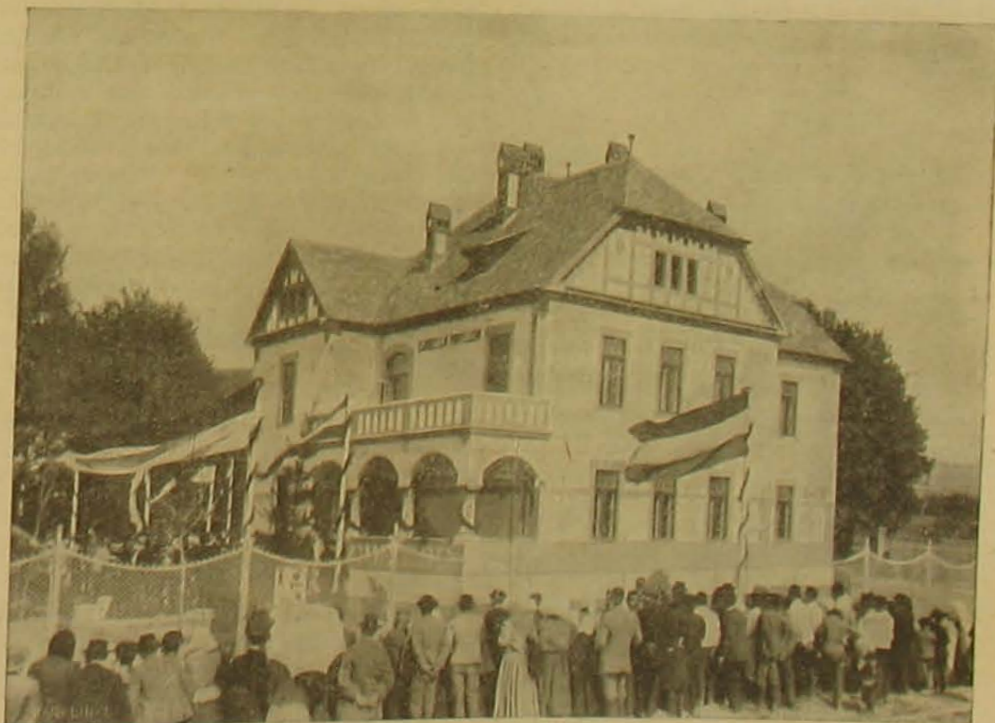
Mivel az elfajulás ellen úgy lehet legjobban küzdeni, ha lehetőleg sokat vagyunk tiszta levegőben és minél kevesebbet zárt helyen, természetesen elsőrangú tényező a nyaralás is. Mert hiszen a nyár az az évszak, melyben tényleg egész nap künn lehet a napon és szabad levegőn az, a kinek foglalkozása ezt megengedi. A gyermekkor veti meg alapját a szervezet egészséges vagy gyenge minőségének; tehát azon kellene lenni, hogy legalább az asszonyok és gyermekek, a meddig az iskoláztatás ideje be nem áll, ne városokban éljenek. Egy házacska valahol künn a szabadban, pláne egy-két bold föld közepén, óriási áldás. A ki otthon taníthatja gyermekeit az elemi ismeretekre, jól teszi, ha elemi iskolába nem is járattja őket, vagy legfőlebb a negyedik osztályba. A megelőző osztályokat végezzék el otthon — már t. i. a falusi vagy pusztai házban.

De azoknak, a kik nyaralni mennek falukba, bizony nagyon ajánlom az óvatosságot. Sok falu egészségtelen, még a nagyvárosnál is, főleg rossz ivóvíze miatt és azért, mert malariás a vidéke. Azután meg az ósdi paraszt-házakon apró, kis ablakok vannak; a városi féltől kibérelt szoba sötét és észak felé néz, levegője nedves és dohos. A mit a nyaraló nappal a szabadban nyer, azt elveszíti éjjel az egészségtelen lakásban. Hogy az egészségtelen lakásvizonyokat a falusi nép jobban kibírja, onnan van, mivel egész nap künn dolgozik, nyáron pedig künn is alszik a szobán kívül.

Annak a lakásnak, melyben nyaralunk, szintén tágasnak, szellősnek, nagyablakúnak kell lennie, különben megerőltetjük a penészvirágábrázattal bevonuló nyaralók nyár végén csak olyan penészvirágok lesznek, mint a minők beköltözéskor voltak.

Tót lányok a főhercegi pár fogadtatásán.

A katonatiszti gyógypavillon.

A pöstyömi katonai gyógypavillon felavatása.

KÉPEINKHEZ.

A pöstyéni katonatiszti gyógypavillon felavatása.

Nyitra megyében a Vág mellett fekvő pöstyéni gyógyfürdő a buzai gyógyfürdők legnevezetesebbjei közé tartozik. 48-50° R természetes hőmérsékű vize nagy mennyiségű glaubersót, kénsavas meszet, konyhasót, szénsavas magnéziumot és hydrothionot tartalmazván, hűdött (szélütött), rhenmás és reszketésben szenvedő betegok régi sebek gyógyítására kitűnő hatással van; kiváló gyógyerejű iszapfürdője pedig még a vizét is felülmúlja gyógyhatásában. E fürdőben évente 28 katonatiszt és 70 legénységi (rangosztályba nem sorolt havidíjaz) egyén részesül kedvezményben, sőt ezek közül 28 egyén ingyenes elszállásolásban, 20 egyén pedig valamennyi fürdő ingyenes használatában is részesül.

Már régóta van ez így. De az eddigi elhelyezés semmiképen sem felelt meg a katonai tisztikar tekintélyének. Frigyes főherceg és neje Izabella főhercegnőé az érdem s az ő renkívüli érdeklődésüknek és jóakaratu hozzájárulásuknak köszönhető, hogy most már e bajon is segítve lett. Személyes adakozással, gyűjtéssel és jótékony ünnepek rendezésével nagyban hozzájárultak a dízes épület felépítéséhez szükséges összeg előteremtéséhez. Így közadakozásból sikerült egy minden tekintetben megfelelő tiszti gyógypavillont felépíteni s ezt a közelmúltban fel is avatták. Az avatási ünnepélyen Frigyes főherceg is megjelent nejjével, Izabella főhercegnővel és két leányával s az ünnepélyes felavatás után az igen czélszerűen berendezett gyógypavillont átadta rendeltetésének. A jelen számunkban közreadott képekben a felavatási ünnepély egyes részleteit és a gyógypavillont mutatják be olvasóinknak.

HIREK.

Egy őrsvezető megsebesítése. Ungváron máj. 16-án este 9 órakor Szubi András cs. és kir. 66. gyalogezredbeli gyalogos oldalfegyverével több katonai és polgári egyént megsebesített. A sérült egyének a verekedés színterébe közel sétált Varga Venczel ungvári őrsbeli címzetes őrsvezetőt segítségül hívták, ki a sértettekkel a helyszínére sietve, a még mindig verekedő Szubi András gyalogost felszólította, hogy a verekedéssel hagyjon fel és vele a főőrségre menjen. Szubi András a felszólítás után az őrsvezető elé megszőkött, de az őrsvezető utána futva őt az általa már előbb megsebesített Pajzák Mihály honvéd segítségével elfogta és a főőrségre kísérte. Kísérés közben az oldalfegyverétől megfosztott Szubi András gyalogos Pajzák Mihály bonvél oldalfegyverét kirántotta s azzal Varga őrsvezetőt oldalba szúrva, őt életveszélyesen megsebesítette. Varga őrsvezető megsebesítése után kardjával Szubi András gyalogos halharján súlyosan megsebesítette. Súlyos sérüléseikkel mindkettőn az ungvári cs. és kir. csapatkórházba szállították.

Ellenszegülés. A nyitramegyei Ótura községben máj. 19-én Kiska András ottani lakos a községi előljáróság támogatására kirendelt Kusmir Cziprián és Rákóczi

Alajos óturai őrsbeli csendőrökből állott járőrnek ellenszegült. Rákóczi Alajos csendőr az ellenszegülő Kiska András ellen szuronyt használt s azt bal czombján súlyosan megsebesítette.

Egy csendőr megtámadtatása. Deleán Mózes gyimesközéploki őrsbeli csendőrt szolgálattűjesítés közben máj. 15-én Tatár János csikszentmihályi illetőségű munkás megtámadta. Delán csendőr támadója ellen szuronyt használt s azt könnyen megsebesítette.

Egy cigány üldözése. Száva Péter rablással és többrendbeli lopással terhelt, menekülésben lévő kóbor cigányt a jászberényi őrsnek egy négy tagból álló lovas járőre nyomon követve, azt május 16-án este 6 órakor a Jánoshida és Jászsászentgyörgy közötti utvonalon utolérte. A cigány a járőrt észrevetén, az elől egy meredek töltésre menekült, a hova őt a lovas nem követhette. Négyesi Lajos címzetes őrsvezető azonban utána ugratott s mielőtt a cigány a töltésnek a túlsó oldalán eltűnhetett volna, arra mintegy husz lépésnyi távolságról forgópisztolyból egy lovest intőzött és azt halálosan megsebesítette.

A szánta ördög meséi. (Könyvsorozat Budapestről. Szerkeszti Tábori Kornél.) Lesage régi híres regényéből ismerjük a szánta ördögöt, a ki ójszaka leszedi a madridi bűntököket és a szalamankai diáknak megmutatja a város titkait, nyomorát, bűneit és szenvedéseit. Tábori Kornél, a ki már egész sereg feltűnést keltő kriminálszociológiai könyvet írt, elhozta most ide az élezzsemű szánta ördögöt, hogy Budapest titkait híven megmutassa. Jó tollu és bozzáértő írók dolgozzák föl az új könyvsorozatban a legérdekesebb témákat s ezek az őszinte könyvek minden regénynél érdekesebbek. Az első kötetet Czifra nyomoruság címmel Pásztor Mihály írta, a ki nek előző művéről vezércikkbe számoltak be példátlan dicsérrel. A könyvsorozat második kötete még szenzációsabb. A címe: Bűnös nők s a szerzői: Tábori Kornél hírlapíró és Székely Vladimír rendőrfogalmazó, kiket olvasóink lapunk hasábjairól csak előnyösen ismernek. A maga nemében irodalmi remekmű az a bevezetés, a melyet Molnár Ferencz, a kitűnő író a könyv elé írt. Azt hisszük elég lesz, ha egyszerre a főbb fejezetek címzeire utalunk: Bűn és szerelem. A csibész-lány. Házitólvajok, cselédek. A lopás módjai. Üzleti, vasuti, utcai és kleptomániás tolvajok. Szélbármokok, kalandorok. A pathológia szélbármosai. Zsarolók. Jósólók és kuruzsolók. A prostituáltak. Angyalcsinálók. Véres bűntettek. A szép kiállítású könyvek, a melyekhez Bór Dezső pompás címképet festett, meglepő olcsók. Mind a kettő összesen 2 K 50 fillérbe kerül postaköltséggel együtt, ajánlva. Kapthatók: Tábori Kornélnál (Budapest, VII. Wesselényi-utca 15. sz.) és a Magyar Kivitelű és Csomagszállító Rt.-nál (Mérleg-utca 11. sz.).

KÜLÖNFÉLÉK

A női kocsi. Amerikában segíteni akartak azon a bajon, hogy a közúti vasutakon járó hölgyek bármily megtelt kocsi feltolakodnak s a férfiak udvariasságára számítva, még a mindkét lábukra szánta férfiakat is felénézik a helyükről, s maguk telepednek le sokszor pár percnyi út tartamára. A segítség az lett volna, hogy a Hudson alatt elvonuló földalatti vasúton a nagy tolon-

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor. alkatrészekből és gumikból 20% árengedm. részesülnek. Ajánlják ingyen és bérmentés kuld

DÉRY EDE

kerékpár és varrógép nagyraktár

SZEGED.

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Csekély havil részletfizetésre.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

gás elkerülése végett külön kocsiakat állítottak be férfiak és nők számára. Kezdetben rokonszenvvel fogadták az újítást, később azonban változás állt be a bangulatban. A nők most ép úgy tolonganak a férfikocsikba, mint azelőtt. Egy szőke szépséget a kalauz fölshíltott, hogy menjen át a nők osztályába. — Hogy én a vén szűzek kocsiába menjek? — mondá. — Soba! Én mindig kapok helyet, akárhova ülök.

A válások hazájából. Két chicagói bíró a napokban egy nap alatt 67 válópörben hozott ítéletet. A reggeli órákban már gyülekeztek a válópör szereplői és felvonultak tanuikkal, rokonaikkal. Különböző rangú, különböző korú és nemzetiségű férfiak és nők kerültek a bírók elé, a kik valósággal boszorkányos gyorsasággal hozták meg ítéleteiket. A válópörök nagyrészt az asszonyok adták be s azzal vádolták meg férjeiket, hogy elbanyagolták a családi tüzbelyet. Természetesen óriási tartásdíjakat követeltek. A bíró majdnem minden esetben kimondotta a válást, természetesen a kellő fokra szállítva le a tartásdíj iránt való kérelmet. Néhány asszony zokogott a válás kimondása után, a legtöbb azonban sztoikus nyugalommal fogadta a bíró ítéletét. A férfiak nagy része azonban megelégedetten távozott, örültek, hogy visszanyerték az — arany szabadságot.

A gyermekek és az állatok. Az angol állatvédő társulat érdekes kérdésre tűzött ki pályadíjat, hogy az angol gyermekvilág érdeklődését felkeltse működése iránt. Az volt a kérdés, hogy »mennyiben boldog a lovak, tehenek és macskák élete s mennyiben szánivaló?» A gyermekek felelete közt sok meglepő volt. Nagy részük egyáltalán nem tartja szánandónak az állatokat, ellenkezőleg, nagyon boldogoknak s irigyléreméltóknak hiszi őket. Az egyik gyermek így felelt: »A macskák boldogok, mert enni adnak nekik, a mit mi nem mindig kapunk.» Egy másik: »A macskáknak nem kell fésüklődniök s mégis szépek s rendesen tiszták.» Egy kis gyerek a lovak életét irigyelte meg, mert »nem kell feladatot csinálniok s nem szidják le őket, hogy miért szaggatják a nadrágot és cipőt. Nem kell félniök, hogy későn mennek iskolába s nem kapnak nádpálczát, ha nevetlenek.» Más felelet: »A lovaknak nem kell ruházatról gondoskodniok, mert ha egyet elviseltek, másik nő helyette.» Egy tizenegy éves neblő ezt felelte: »A lovak boldogok, mert együtt játszatnak a mezőn. Olyan játékok játszanak, a mit lovasdinak neveznek, de néha meg is vadulnak. Viszont sajnálni is lehet őket, mert nincs érzékük a zenéhez s nem mondhatják tanítójuknak, hogy nem fognak dolgozni többet, ha ütök őket.» Egy tíz éves kis filozóf ezt írta: »Nem hiszem, hogy a tehenek eléggé meg tudnák becsülni a boldogságukat. A tehenek mindig lustáknak látszanak. Nincs egyéb dolguk, mint csavarogni, élelmet keresni, enni, inni és kóródzeni. Azt hiszem, ez elég boldogság egy tehennek.»

A szeszivás reformálása. Washington állam iszákosai ezentúl nagyon válogatott társaságbao lesznek. Egy új törvény fogsággal bünteti azokat a vendéglősöket, kik aittas vagy rendetlenkedő, vagy már büntetett embereket eresztenek be a helyiségbe». Ez a törvény azt is megtiltja a vendéglősöknek és kocsmárosoknak, hogy nőket beeresztenek oda, a hol isznak. A derék családapa tehát teljes biztonságban eszeselhet a kocsmában, a nélkül, hogy félnie kellene attól, hogy feleségo egyszerre csak megjelenik s bazaparancsolja.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kérésiratot vissza nem ad, levélhen pedig csak igen kivételes olyesetekhen válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük emélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esethen válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfélélöm szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

A. Örsvezető. Levelének tartalmát sehogysen vagyunk köpések teljesen megérteni. Minden helységnev mint tulajdonnév nagy kezdőbetűvel irandó, akár el lesz választva, akár nem. Pl. »Torontálvásárhely». Ha azonban a helységnev jelző gyanánt használtatik, akkor az — hacsak bekezdés gyanánt nem szolgál — kis kezdőbetűvel iratik: például »A torontálvásárhelyi utca». Ha ez a magyarázat nem felel meg levele intencióinak, akkor írja meg érthetően, hogy tulajdonképen mit akar tudni? Ideál. Ugy tudjuk, alig lesz valami belőle.

B. J. »Illó tisztellett» értesítjük, hogy kérdéseire már nem egyszer adtunk nagyon kimerítő válaaszt. Olvassa el lapunk mult évi 30. számában R-nek, 31. számunkban »Ütmesteri kinevezés» alatt adott válaszungkat, de főleg a 43. és folytatólagos számainkban dr. Végh Kálmán minisztori fogalmazó tollából megjelent szakcikket, abból mindazt, a mit kérdezett, de annál is jóval többet megtudhat.

K. Ernőhályfálva. Nyomozásnak csak a sértett, illetve kárvallott egyének nyilatkozata alapján van helye. Grün nevével viaszndték, anélkül azonban, hogy abból — a szállítási költségeken kívül — bárkinek is anyagi kára keletkezett volna. Tettes mindenesetre feljelentendő.

K. M. 1. Ha a megszakítás önhibáján kívül keletkezett: igen. 2. Feltétlenül be lesz számítva. 3. 20 évig 600, 20—25 évig 800 korona.

K. L. örv. Az eset nem olyan komplikált, mint gondolják. A gazdálkodás amágy is már rendezve lesz, mi pedig gazdálkodási ügyekben saját, — de nem mérvadó — nézetünkkel nem vághatunk eléje az ily ügyök elbírálására egyedül hivatott szárnyparancsnoki döntésnek. Az esetet be kell jelenteni és hivatalos eljárás útján tisztázni.

K. B. Az ügy rendezését a szárnyparancsnokaágtól kell kérelmezni.

15. Lapunk mult évi 31. számában »Ütmesteri kinevezés» alatt megtalálja kérdéseire a választ. Ha még elolvassa lapunk mult évi 43. és a folytatólagos számokban közölt szakcikket »Az altisztek állami alkalmazásáról», akkor az egész eljárással és az összes teendőkkel tisztában lesz.

! Több rendbeli kérdésre válaszungk a következő: Alig hiszszük, hogy az állítólag szolgálatlalteljesítés következtében kapott szervi szívboja okmányokkal és szakaszorú orvosi vélemények alapján beigazolható legyen, mert ez nagyon nehéz, de kizárva nincs. Ha tényleg és kétséget kizárólag beigazoltnék az, hogy ezen betegségét csakugyan a szolgálat teljesítése következtében szerozte, akkor a kedvezőbb ellátásban való részesítése valószínű. Előléptetése — jóllehet az igényt megszorozta, — aligha következhetik be, mert a helyek be vannak töltve. Igényjogosultsági igazolványra igényo van; kérheti a felülvizsgálat alkalmával és meg is lapún, ha a feltételeknek megfelel. Nyugdíj megváltása tárgyában olvassa el lapunk mult évi 39. számában Hein György szvth. által közöltöket. A beküldött egykoronás bélyeget a zsebkönyvalap javára boszolgáltattuk.

HIVATALOS RÉSZ.

Őrsfelállítás.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület egri szárnyának területén fekvő Parádfürdőben 1909 május 16-ával egy 2 főből álló őrs állítottott fel.

Különítmények felállítás.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület eperjesi és ungvári szárnyának területén fekvő Bártfa, illetve Szobráncz fürdőkben 1909 május 15-én egy-egy 2-2 főből álló különítmény állítottott fel.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület zalaegerszegi szárnyának területén fekvő Hévíz fürdőben 1909 május 15-én egy 2 főből álló különítmény állítottott fel.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület nagyváradai szárnyának területén fekvő Szent László fürdőben 1909 május hó 15-én egy 2 főből álló különítmény állítottott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1909. évi május hó 11-én Budapesten kelt legfelsőbb elhatározásával:

Matkóvits Lajos alezredesnek, a székesfehérvári VI. számú csendőrkerület parancsnokhelyettesének, hasonló minőségben a *debreczeni VIII. számú csendőrkerülethez*, továbbá:

Borónkay Ákos őrnagynak, a kolozsvári I. számú csendőrkerület másodtörzstisztjének, hasonló minőségben a *pozsonyi V. számú csendőrkerülethez* és

Kiss László őrnagynak, a pozsonyi V. számú csendőrkerület másodtörzstisztjének, hasonló minőségben a *budapesti III. számú csendőrkerülethez* való áthelyezését legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

Okiratilag megdicsértetett:

A m. kir. honvédelmi miniszter úr által:

Herold Gyula, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, késmárki szakaszparancsnok, szakaszparancsnoki minőségben, de különösen a csendőrségi szakirodalom terén kifejtett kiválóan buzgó és sikeres működéséért.

A magyar korona országaiboz tartozó csendőrség felügyelője által:

Mántó József, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a kaposvári 2. szakasz parancsnoka, szakasz-

parancsnoki minőségben 10 éven át a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért, valamint alárendeltjeinek helyes nevelése és vezetéséért.

Áthelyeztetettek:

1909 május 1-ével:

Pfeiffer Károly, a VIII. számú csendőrkerületnél a másodtörzstiszti teendőkkel ideiglenesen megbízott százados ezen teendőkkel való végleges megbízás mellett az I. számú csendőrkerülethez Kolozsvárra;

felsőásguthi *Körtvélyessy* Árpád, VII. számú csendőrkerületbeli százados, csikszeredai szárnyparancsnok, másodtörzstiszti teendőkkel való ideiglenes megbízás mellett, a VI. számú csendőrkerületbe: Székesfehérvárra;

Reschner György, I. számú csendőrkerületbeli százados, nagyenyedi szárnyparancsnok, hasonló minőségben a VII. számú csendőrkerületbe: Csikszeredára;

Czibere István, I. számú csendőrkerületbeli százados, pótzárnyparancsnok, szárnyparancsnoki minőségben ugyanazon csendőrkerületben: Nagyenyedre;

Gömöry László, IV. számú csendőrkerületbeli százados, ungvári szárnyparancsnok, pótzárnyparancsnoki minőségben az I. számú csendőrkerületbe: Kolozsvárra;

Némethy Ferenc, VI. számú csendőrkerületbeli százados, szombathelyi szárnyparancsnok, hasonló minőségben a IV. számú csendőrkerületbe: Ungvárra;

Dombó Sándor, IV. számú csendőrkerületbeli százados, beregszászi szárnyparancsnok, hasonló minőségben a VI. számú csendőrkerületbe: Szombathelyre;

Török Kálmán, VIII. számú csendőrkerületbeli százados, debreczeni szárnyparancsnok, hasonló minőségben a IV. számú csendőrkerületbe: Beregszászra;

Sigmond Lázár, VI. számú csendőrkerületbeli százados, székesfehérvári szárnyparancsnok, hasonló minőségben a VIII. számú csendőrkerületbe: Debreczenbe;

Buday-Unger Gyula, VI. számú csendőrkerületbeli százados, pótzárnyparancsnok, szárnyparancsnoki minőségben a II. számú csendőrkerületbe: Lugosra;

Ívil Lajos, II. számú csendőrkerületbeli százados, lugosi szárnyparancsnok, pótzárnyparancsnoki minőségben a VI. számú csendőrkerületbe: Székesfehérvárra;

Hegetűs Gyula, VI. számú csendőrkerületbeli százados, soproni szakaszparancsnok, ugyanazon csendőrkerületben szárnyparancsnoki minőségben: Székesfehérvárra;

Márialaky Imre, I. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a dési 1. szakasz parancsnoka, szakaszparancsnoki minőségben a VI. számú csendőrkerületbe: Sopronba;

Szmazenka Ervin, III. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, egri szakaszparancsnok, az I. számú csendőrkerületbe Déstre, mint 1. szakaszparancsnok;

Demel Károly, IV. számú csendőrkerületbeli had-

nagy, rozonyói szakaszparancsnok, hasonló minőségben a III. számú csendőrkerületbe: Egerbe;

Szoboda Rezső, VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy-segédtsízi, a segédtsízi teendők alól való felmentés mellett, szakaszparancsnoki minőségben a IV. számú csendőrkerületbe: Rozonyóra;

Nálpatak Ágoston, VIII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, az aradi 2. szakasz parancsnoka, segédtsízi minőségben a VI. számú csendőrkerület törzséhez: Székesfehérvárra;

kossuthi és udvardi *Kossuth* Kálmán, III. számú csendőrkerületbeli hadnagy, a VIII. számú csendőrkerületbe: Aradra, mint 2. szakaszparancsnok;

Tomory Endre, IV. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a sátoralj helyi 2. szakasz parancsnoka, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületben: Homonnára;

Garabb Gyula, IV. számú csendőrkerületbeli hadnagy, homonnai szakaszparancsnok, ugyanazon csendőrkerületben: Sátoralj helyre, mint 2. szakaszparancsnok;

Pongrácz Aladár, VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy, tamási-i szakaszparancsnok, hasonló minőségben a VIII. számú csendőrkerületbe: Nagybányára;

Kunos Béla, VIII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, nagybányai szakaszparancsnok, hasonló minőségben a VI. számú csendőrkerületbe: Tamásiba;

Bejcsy Béla, V. számú csendőrkerületbeli hadnagy, szakaszparancsnoki minőségben, a VI. számú csendőrkerületbe: Magyaróvárra;

Kosztka Ágoston, VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy, magyaróvári szakaszparancsnok, hasonló minőségben az V. számú csendőrkerületbe: Nyitrára, mint 2. szakaszparancsnok;

Müller Béla, VII. számú csendőrkerületbeli zászlós, a gyergyószentmiklósi szakasz ideiglenes parancsnoka, ezen parancsnokság vezetése alól egysidejű felmentése mellett, a III. számú csendőrkerületbe;

Hódossy Károly, VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy, szakaszparancsnoki minőségben a VII. számú csendőrkerületbe: Gyergyószentmiklósról;

Szánthó István, I. számú csendőrkerületbeli hadnagy, balázsfalvi szakaszparancsnok, hasonló minőségben a III. számú csendőrkerületbe: Gyöngyösre;

Oláh Ferencz, III. számú csendőrkerületbeli hadnagy, gyöngyösi szakaszparancsnok, hasonló minőségben az I. számú csendőrkerületbe: Balázsfalvára;

Siba Lajos, VI. számú csendőrkerületbeli százados-ezámvivő, a ezámvivőség vezetője, hasonló minőségben a III. számú csendőrkerület törzséhez: Budapestre;

Binder Frigyes főhadnagy-számvivő, a budapesti csendőrségi felszerelési anyagraktár átvévi tisztje, számvivőségi vezetői minőségben a VI. számú csendőrkerület törzséhez: Székesfehérvárra;

Tasi Dániel, III. számú csendőrkerületbeli százados-ezámvivő a számvivőség vezetője, átvévi tiszt minőségben a budapesti felszerelési anyagraktárhoz.

Kinevezettek:

1909. évi május hó 1-ével:

Csendőrfőhadnagyok:

Nagy István őrmester (1. rangszám) az V.
Csiki József (2.) a IV.,
Gábor Benjámin (3.) a VIII. és
Szigeti József (4.) a VII. sz.

csendőrkerület állományában.

Homonnai Gáspár, *csendőr címzetes őrmesterré*, Cloós János, Engel Mihály, Gerendi Ferencz, Ambrus Imre, Bába Imre, Greku Vidor, Kovács János II., Bláze Ábrám, Galicza Mihály, Dávid József II., Boér János, Tamás József, Vámos István, Kárász Gyula, Varga Mihály I., Máthé Albert, Torma Vilmos, Major Gyula I., Dezső Imre, Simon József, Bara Gábor, Karalyos Gyula, Nagy István I., Kiss Mihály I., Bárdi Sándor, Ferencz Tamás, Argyelán György, Németh Sándor, Kapás Mátyás, Szabadján István, Herczeg Imre, Tóth István II., Tóth Sándor I., Faragó András, Dénes József és Bärtha József II., *címzetes őrsvezetők*; továbbá az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után: Tápai István és Tok Pál csendőrök, *csendőr címzetes őrsvezetők*.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában, a letett altiszti vizsga eredményéhez képest. 1909. május 15-ével, a következő altiszti tanoncok:

Herman József, Schreiber Mór, Hettlinger József, Déra Sándor, Bálint János, Kövi Pál, Székely Sándor, Balázsovits József, Szőke Lajos, Bogár Ferencz, Tólos József, Horváth Sándor, Herman Gyula, Henger István, Komáromi Mihály, Cziráki Vendel, Bartos Sándor, Baranyai János II., Cziráki István, Bognár János III., Varga Ferencz III., Demetrovics István, Takács Ernő, Szabó István I., Németh Gábor I., Tóth János II., Szabó Gábor, Biró Sándor, Marton Vincze, Törő János, Papp Ferencz, Döbrösi István, Virág István és Szélesi Miklós, *címzetes őrsvezetők*; végül, az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után: Szanati József II. és Major Kálmán csendőrök, *csendőr címzetes őrsvezetők*.

Katonai szolgálati jel.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: a legénységi I. osztályu katonai szolgálati jellel ellátott: Diósi Vazul járásőrmester, 1909. április 13-án.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel ellátottak: Vas Lajos cz. őrmester, 1901. április 13-án, Kumi József cz. őrmester, 1909. április 10-én, Möricz Ferencz cz. őrmester és Matuszka Antal őrmester 1909. április 12-én és Hanning János cz. őrmester, 1909. évi április 15-én.

Házasságra léptek:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában: Vincze János cz. őrm. Esze Borbálával, 1909. márcs. 11-én, Tarpán.

Pálfi János csendőr, *Bodor Mária*val, 1909 máj. 18-án, Osgyánban.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Kankovszky István csendőr, *Zeljenka Teréz*zel, 1906 okt. 23-án, Turzófalván.

Mátyás Sándor cz. örevezető, *Szigeti Eszter*rel, 1906 máj. 1-én, Padragon.

Végh Miklós csendőr, *Czagány Gizella*val, 1905 febr. 26-án, Komáromban.

Petrovsky József czimz. örsv. *Mokos Mária*val, 1908 okt. 3-án, Nagyszombatban.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Berkes István cz. örevezető, *Tóbiás Mária*val, 1909 ápr. 15-én, Sárosdon.

Tóth György II. csendőr, *Fodor Mária*val, 1907 okt. 27-én, Ölbön.

Pandur Ferencz csendőr, *Korcz Erzsébet*tel, 1908 febr. 1-én, Baroson.

Molnár György I. cz. örm., *Házler Rozália*val, 1909 ápr. 27-én, Hajmáskéren.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Istrate Demeter cz. örsv. *Urszuly Borbála*val, 1909 apr. 12-én, Kozmásdon.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Nagy Ferencz czimz. örmester, *Schneider Erzsébet*tel, 1909 ápr. 3-án, Nagyváradon.

Varga József örsv. *Juhász Idá*val, 1909 márcz. 25-én, Csapon.

PALYAZATOK.

Egy irtóki állás a magyarlóposi kir. járásbírósnál. Fize-tés 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban és a román nyelv ismerete. Hat hónapi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a dési kir. törvényszék elnökéhez 1909 június hó 16-ig.

Egy irtóki állás a szobránczi királyi járásbírósnál. Fize-tés 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a beregszászi kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi június 17-ig.

Egy irtóki állás az ujvidéki kir. törvényszéknél. Fize-tés 1000 korona és pótlék. Lakpénz 500 korona, esetleg természetbeni la-

ká. Magyar nyelv szóban és írásban, gépírásban való jártasság, német és szerb nyelv ismerete. Négy középiskolai osztály. Te-lekkönyvi vizsga. Kérvények az ujvidéki törvényszék elnökéhez 1909 június 19-ig.

Egy irtóki állás a budapesti kir. törvényszéknél. Fize-tés 1400 korona. Lakpénz 800 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a budapesti kir. törvényszék elnökéhez 1909 június 9-ig.

Egy irtóki állás a magyarlóposi kir. járásbírósnál. Fize-tés 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, oláh nyelv ismerete. Hat hónapi próbaszolgálat igazo-lása. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a dési kir. törvényszék elnökéhez 1909 jún. 16-ig.

Szolgai állások a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári és zágrábi posta- és távirda-igazgatóságoknál. Fize-tés Budapesten 800, a többi állomáshelyen 700 kor. Törvényszerű lakpénz. Természetbeni ruházat és évi 20 korona lábbeli-átalány. Próbaszolgálat. Kérvények az illető posta-igazgatóságoknál 1909 jun. 10-ig.

Egy hivatalozolgai állás a balassagyarmati kir. törvényszék-nél. Fize-tés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 280 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, esetleg termé-szetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a balassagyarmati kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi június hó 13-ig.

Egy hivatalozolgai állás a temesrékási m. kir. adóhivatalnál. Fize-tés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 kor. Ruhailletmény 100 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a temes-vári m. kir. pénzügyigazgatósághoz 1909 június 20-ig.

H rom irodaségdtiszti állás a kereskedelemügyi m. kir. mi-niszteriumban. Fize-tés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 800 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kér-vények a keresk. m. kir. miniszterium elnöki osztályához 1909 május 31-ig.

Egy hivatalozolgai állás az élelci kir. járásbírósnál. Fize-tés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 160 korona. Ruhailletmény 100 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagy-váradi kir. törvényszék elnökéhez 1909 június 11-ig.

Egy irtóki állás a hajdusobozslói kir. járásbírósnál. Fi-zetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. [Kérvények a debreczeni kir. törvényszék elnökéhez 1909 június 11-ig.

Egy hivatalozolgai állás a tiszalöki m. kir. adóhivatalnál. Fize-tés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 160 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nyír-egyházi magyar királyi pénzügyigazgatósághoz 1909. évi jun. hó 15-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapuk, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Örskörlet leírás nyomtatvány kapható raktárunkon az előirt minta szerinti nagyságban darabonként 4 fillér árban. ...